

ÖZET

YULAFTA (*Avena sativa* L.) VERİM VE VERİM KOMPONENTLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Nurgül SARI

Yüksek Lisans Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Aydın ÜNAY
2012, 76 sayfa

Bu çalışma yulaf (*Avena sativa* L.) verim ve verim komponentleri arasındaki ilişkilerin saptanması amacıyla yapılmış olup, 2009-2010 ve 2010-2011 üretim yıllarında ETAE (Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü) deneme tarlalarında, 2 farklı yulaf verim denemesi (YVD-1 ve YVD-2) şeklinde yürütülmüştür. Araştırma materyali olarak her bir verim denemesinde 25 genotip yer almıştır. Verim denemeleri, tesadüf blokları deneme deseninde dört tekerrürlü olarak kurulmuştur. Bu çalışmada yulaf genotipleri özellikler yönünden test edilmiş ve özellikler arası ilişkiler detaylı bir şekilde araştırılmıştır. Araştırmada; protein, yağ, nişasta, besinsel lif, beta glukan, kavuz ve kül ile bitki boyu, tane iriliği, hasat indeksi, salkım boyu, salkımda başakçık sayısı, salkımda tane sayısı, salkımda tane ağırlığı, bin tane ağırlığı, hektolitre ağırlığı ve tane verimi kriterleri incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler JUMP istatistik paket programı kullanılarak varyans analizine tabi tutulmuş, çeşit ve hatlar arasında incelenen özellikler bakımından önemli farklar bulunmuştur. İstatistiki açıdan $p<0.05$ seviyesinde önemli bulunan karakterler, Asgari Önemli Fark (AÖF) metoduna göre sıralanarak fark ve önem seviyesi ortaya konmuştur. Özellikler arası korelasyon katsayılarının ve path katsayılarının belirlenmesinde TARİST istatistik paket programından yararlanılmıştır. Verim ve beta glukan özelliği için stepwise regresyon analizi ve beta glukan yönünden akrabalık ilişkilerini belirlemek amacıyla kümeleme (kluster) analizi MİNİTAB-11 paket programı aracılığı ile yapılmıştır. Verim ile; hektolitre ağırlığı, bin tane ağırlığı, tane iriliği, hasat indeksi arasında önemli ve pozitif yönde korelasyon bulunmuştur. Pozitif yönde ve önemli olmak üzere en yüksek korelasyon katsayısı taşıması nedeniyle hasat indeksi dikkati çekmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yulaf, *Avena sativa* L., tane verimi, beta glukan, korelasyon katsayısı, path analizi, stepwise analizi, kluster analizi